

ת"פ 43697/05/19 - מדינת ישראל נגד נאאל אבו כף, נ.א.מ. אנרגיה בע"מ

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 43697-05-19 מדינת ישראל נ' אבו כף ואח'

בפני כבוד סגן הנשיא ירון מינטקביץ
בעניין: מדינת ישראל ע"י עו"ד ענבר עפרת וינשטיין

המאשימה

נגד

1. נאאל אבו כף

2. נ.א.מ. אנרגיה בע"מ ע"י עו"ד שי טובים

הנאשמים

גזר דין

רקע

נאשמת מס' 2 (להלן: **החברה**) היא חברה שפעלה בתחום שיווק הדלק ונאשם מס' 1 (להלן: **הנאשם**) היה בזמנים הרלוונטיים מנהלה, וכן פעל כעוסק מורשה בתחום זה.

במהלך השנים 2013-2014 ניכה הנאשם שלא כדין מס תשומות של החברה בסכום כולל של 880,000 ש"ח תוך שימוש בחשבוניות כוזבות של שלוש חברות שונות, אשר לא בצעו כל עסקה עם החברה. כמו כן הנאשם ניכה שלא כדין בדו"ח אותו לחודש פברואר 2013 הגיש כעוסק מס תשומות בסכום של 79,500 ש"ח, תוך שימוש בחשבוניות כוזבות של חברה שלא ביצע עמה כל עסקה.

בשל כך הורשעו הנאשמים, על פי הודאתו של הנאשם, בעבירות של ניכוי תשומות באמצעות חשבוניות כוזבות במטרה להתחמק מתשלום מס.

הודאת הנאשמים באה במסגרתו של הסדר טיעון, על פיו הוסכם כי המאשימה תעתור להשית על הנאשם עונש של 21 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים והנאשמים יטענו באופן חופשי.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה הפנתה לחומרת העבירות בהן הורשעו הנאשמים ופגיעתן בערכים מוגנים, ולכך שהנאשמים לא הסירו את מחדליהם. לאור אלה טענה, כי מתחם העונש ההולם הוא מאסר לתקופה שבין 12 ל- 24 חודשים, ובקשה להשית על הנאשם עונש של 21 חודשי מאסר. לאחר שאלות הבהרה של בית המשפט בדבר היחס שבין מתחם העונש ההולם לו טענה ובין העונש המבוקש בקשה להשית על הנאשם עונש של 20 חודשי מאסר.

ב"כ הנאשם הפנה לחלופי הזמן הניכר בין ביצוע העבירות ועד הגשת כתב האישום ולכך שהנאשם הודה במיוחד לו ובכך חסך זמן שיפוטי רב ויקר. כמו כן הפנה להסדר טיעון אליו הגיעה המאשימה עם מעורב אחר באותה פרשה אשר נגזר

עליו עונש של 12 חודשי מאסר בשל מעורבות בעבירות בהיקף של מיליוני שקלים רבים. לענין הסרת המחדל טען, כי לו היה הנאשם מסוגל לשלם את חובו, המאשימה כלל לא היתה עותרת להשית עליו עונש מאסר. לאור אלה טען ב"כ הנאשם כי מתחם העונש ההולם הוא מאסר לתקופה שבין 9 חודשים ועד 18 חודשים וביקש להשית על הנאשם מאסר בעבודות שירות.

הנאשם אמר את מילתו. לדבריו הוא אב לשמונה ילדים, סובל מבעיה רפואית, אביו מבוגר ואחיו הגדול סובל מלקות קשה. עוד אמר, כי הוא משתכר 5,000 ש"ח בחודש וכי לו היה יכול היה משלם את חובו.

מתחם העונש ההולם

חומרת מעשי הנאשם ברורה: הנאשם ביצע עסקאות, כעוסק מורשה ובאמצעות החברה, וגבה מלקוחותיו את סכום המס הגלום בהן. במקום להעביר את סכום המס לקופת המדינה, כפי שאמור היה לעשות, השאיר אותו תחת ידו, ולשם כך השתמש בעשרות חשבוניות כוזבות של ארבעה חברות שונות ובאופן זה שלא כדין מס תשומות בסכום של כמעט מיליון ש"ח (959,500 ש"ח).

שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הצבורית. המעשים גרעו מן הקופה הצבורית סכום ניכר אשר עד היום לא שולם, וניתן להניח בביטחון שגם בעתיד לא יגבה.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי גילויין נמוכים. לפיכך מדיניות הענישה שולחאמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל.

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילות התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עברייני המסים ככל עברייני אחר השולח יד ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עברייני המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתית אותו משלם עברייני רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא

הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעה. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבות האישיות של העברין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רבינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...]. לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 3446/18, רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב, עפ"ג 19411-05-18, אבו עוואד ופסיקה דומה רבה.

בקביעת מתחם העונש יש להביא בחשבון את משך הזמן בו נעברו העבירות, ריבוי החשבוניות הכוזבות, התחכום שבשימוש שחשבוניות של ארבע חברות שונות והסכום שנגזל באופן זה מקופת המדינה.

נתתי דעתי לגזר הדין שהגיש ב"כ הנאשם, בעניינו של אדם בשם ג'ארושי שנדון בת"פ 47436-03-16. לא ראיתי כי יש

בו כדי ללמד דבר ביחס למתחם העונש ההולם בתיק זה. ראשית אומר, כי לא ראיתי קשר בין עובדות האישום באותו הליך לבין עובדות האישום שלפני. וגם אם אצא מהנחה שמדובר באותה פרשה, מדובר בנסיבות שונות ובהליך שהסתיים בהסדר טיעון "סגור" במסגרתו עתרו שני הצדדים במשותף להטיל על הנאשם עונשים מוסכמים. בית המשפט חי בתוך עמו ויודע, כי הסדרי טיעון, בוודאי הסדרים "סגורים", משקפים שיקולים נוספים ורחבים יותר מאלו שבית משפט שוקל בבואו לגזור את העונש, וקשה ללמוד מהם רבות. ר' למשל רע"פ 3446/18, חרחש, שם נפסק:

18. לבסוף אבהיר כי ההשוואה בין עונשו של המבקש לבין העונש שהושת על אחיו בת"פ 42706-12-17 [פורסם בנבו] במסגרת הסדר טיעון איננה תומכת בהקלה בעונשו של המבקש.

ראשית, כוחה של השוואה מוגבל במישור העקרוני, מאחר שמערך השיקולים הפועלים ביחס לגיבושו של הסדר טיעון, ובפרט ביחס לענישה, רחב יותר מזה הקיים בפני בית משפט בבואו לגזור את דינו של נאשם בהתאם להוראותיו של תיקון 113 לחוק העונשין (וראו רע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.12.2013)).

שנית, המקרים נבדלים בנסיבותיהם באופן שיש בו כדי להצדיק את פער הענישה אף לגופו. על שוני זה עמד בית משפט השלום בבואו לגזור את דינו של אחי המבקש בהתבסס על הסדר הטיעון.

לאור אלה, מתחם העונש לו עתרה המאשימה, מאסר לתקופה שבין 12 ל- 24 חודשי מאסר נראה מתון, אך לא אחמיר עם הנאשם מעבר לעמדת המאשימה ואאמץ מתחם זה, גם אם ניתן היה בנסיבות העניין לקבוע מתחם גבוה יותר.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירה

הנאשם נשוי ואב לשמונה ילדים. אין לחובתו הרשעות קודמות. מהטיעונים עלה כי הוא מפרנס יחיד ומפרנס את משפחתו בדוחק.

כאמור למעלה, חוב המס לא שולם.

דיון והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו ואת העובדה כי מדובר בהרשעתו הראשונה.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שעד היום לא שילם את חוב המס. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עברייני מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס - ובמיוחד דברים אמורים במי שגרע מקופה המדינה סכום של כמעט מיליון ש"ח.

גם אם אצא מהנחה שחוב המס לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם, אין בכך כדי להקל עם הנאשם. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 217-218 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העברייני מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך

שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי אתאי-הסרת המחדל מצידו שלה מבקש שישלשקול לרלוונטיות חומרה, ואין לקבל את הטענה כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את המחדל.

במקרה שלפני נכון עוד יותר שלא לתת משקל לסיבה מדוע לא שולם חוב המס, שהרי המס נגבה על ידי הנאשם מלקוחותיו והוא היה אמור להעבירו לקופת המדינה. הנאשם בחר להשאיר את סכום המס תחת ידו והשתמש לשם כך בעשרות חשבוניות כוזבות, ואינו יכול להשמע בטענה שכיום אינו יכול לשלמו. ר' בהקשר זה רע"פ 4844/00 ברקאי נ' מדינת ישראל:

"במהלך פעילותו הכלכלית של הפרט עוברים תחת ידיו - כתוצאה מן הדרך שבה נגבים מס ערך מוסף ומס הכנסה - כספים המגיעים לרשויות המס. כך מופקדים בידי העוסק סכומי מס הערך המוסף הנקובים בחשבוניות מס שהוציא למי ששילם לו עבור שירותיו, ובידי המעביד מופקדים סכומי מס הכנסה שאותם ניכה במקור משכר עובדיו, ובענף הבנייה גם מסי הכנסה שנוכו מתשלומים לקבלני משנה. למי שבידיו הופקדו כספים אלו אין זכות להשתמש בהם למטרותיו... יוצא אפוא כי על-פי תכליתם, האיסורים הפליליים על הימנעות מהעברת מסים שנגבו משתרעים גם על מצבים שבהם לפרט עומדת אך ברירה בין עיכוב כספי המסים בידיו לבין התמוטטותו הכלכלית. שכן, לפרט אין זכות לבסס את המשך פעילותו העסקית על כספים שאינם שייכים לו. על-כן יש לקבוע כי ההגנות של "הצדק סביר" ונקיטת האמצעים הסבירים או הנאותים למניעת העבירה אינן חלות אף אם העיכוב בהעברת כספי המסים נבע ממצוקה כלכלית קשה שהותירה בפני הפרט אך בחירה בין העברת כספי המסים, שאינם שייכים לו, לבין קריסתו הכלכלית."

וכן ר' רע"פ 7504/08, מלמד נ' מדינת ישראל.

לאור האמור למעלה, ראיתי להשית על הנאשם עונש מאסר בשליש התחתון של המתחם אותו קבעתי, היינו מאסר לתקופה שבין 12 ל- 24 חודשים. עמדתה של המאשימה, כי יש להשית על הנאשם עונש של 21 חודשי מאסר, משקפת עונש הנמצא בצידו הגבוה של המתחם אותו בקשה לקבוע, והתקשיתי לקבל זאת: מדובר באדם שאין לחובתו הרשעות קודמות, הודה במיוחס לו ומאז ביצוע העבירות חלפו כשש שנים, בעיקר בשל שיהוי בהגשת כתב האישום. אמנם עונש של 21 חודשים יכול היה להלום את חומרת המעשים בהם הורשע הנאשם, בטח בשים לב לכך שהמחדל לא הוסר וחוב המס נראה אבוד, אך לא ניתן ליישב עונש זה עם המתחם לו טענה המאשימה.

לפיכך גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

הנאשם:

א. חמישה עשר חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 8.11.20. מהעונש ינוכו ימי מעצר, ככל שהיו

כאלה, ועל הצדדים להגיש הודעה מתואמת בעניין זה.

- ב. ששה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 40,000 ש"ח או ארבעה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 8.11.20.

החברה:

התחייבות בסך 2,000 ש"ח לא לעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה למשך שנתיים מהיום. הנאשם יתחייב בשם החברה.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירותי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ט אלול תש"פ, 08 ספטמבר 2020, במעמד הצדדים.